

Avaleht>Perekonnaasjad ja pärimine>Vanemlik vastutus – lapse isikuhooldusõigus ja suhtlusõigus

Vanemlik vastutus – lapse isikuhooldusõigus ja suhtlusõigus

Vanemlik vastutus hõlmab kõiki lapse isiku ja tema varaga seotud õigusi ja kohustusi. Kuigi see mõiste on liikmesriigiti erinev, hõlmab see üldjuhul hooldus- ja külastusõigusi. Kui olete rahvusvaheline abielupaar ühe või enama lapsega ning teil on käsil lahutus, tuleb teil jõuda kokkuleppele laste hoolduse küsimustes.

Millest alustada?

Mis on isikuhooldus? Mis on külastusõigus?

Niikaua kui vanemad elavad koos, hooldavad nad oma lapsi harilikult ühiselt. Kui aga vanemad lahutavad abielu või lähevad lahku, peavad nad otsustama, kuidas seda vastutust tulevikus jagada.

Nad võivad otsustada, et laps elab vaheldumisi kummagi vanema juures või ainult ühe vanema juures. Viimasel juhul jääb teisele vanemale enamasti õigus last teatavatel aegadel külastada.

Isikuhooldusõigus hõlmab ka muid lapse hariduse ja hooldamisega seotud küsimusi, kaasa arvatud õigus hoolitseda lapse ja tema varade eest. Tavaliselt kannavad lapse eest vanemlikku vastutust tema vanemad, ent selle võib anda ka asutusele, mille hoolde laps on usaldatud.

Kes otsustab isikuhooldus- ja külastusõiguse üle?

Vanemad võivad lahendada need küsimused vastastikuse kokkuleppega. Kui vanemad ei suuda kokkuleppele jõuda, võib abiks olla perelepitaja või advokaat. Perelepitaja leidmiseks kasutage allpool olevat linki.

Kui vanemad kokkuleppele ei jõua, võib osutada vajalikuks kohtusse pöörduda. Kohus võib otsustada anda lapse hooldusõiguse mõlemale vanemale (ühine isikuhooldusõigus) või ühele vanematest (ainuhooldusõigus). Kui isikuhooldusõigus jääb ühele vanematest, võib kohus teha otsuse teise vanema külastusõiguse kohta.

Kui tegemist on rahvusvahelise abielupaariga, määratakse pädev kohus ELi eeskirjade kohaselt. Pädeva kohtu leidmiseks kasutage allpool olevat linki.

Peaesmärk on ära hoida mõlema vanema pöördumist oma päritoluriigi kohtusse ja kahe otsuse langetamist ühes ja samas kohtuasjas. Reeglina peetakse pädevaks kohtuks selle riigi kohut, kus laps alaliselt elab.

Kas teine Euroopa Liidu riik on kohustatud kohtuotsust täitma?

Otsuste tunnustamise ja jõustamise mehhanism tagab kohtuotsuse täitmise teistes ELi liikmesriikides. See aitab vanemliku vastutuse kandjatel oma õigusi lihtsamini kasutada.

Seejuures tunnustavad teised ELi liikmesriigid otsust juurdepääsuõiguse kohta ilma igasuguse erimenetluseta, et toetada lapse suhteid mõlema vanemaga.

Millised ELi eeskirjad selles küsimuses kehtivad?

Laste ja nende vanemate vaheliste piiriüleste küsimuste lahendamise eeskirjad on osa [Brüsseli IIa määrusest](#). Need eeskirjad kehtivad võrdselt kõigile lastele, olenemata sellest, kas nad on sündinud abielust või väljaspool abielu. Brüsseli IIa määrus on ELi õigusosalase koostöö nurgakivi abielu ja vanemliku vastutusega seotud küsimustes. Määrus kehtib alates 1. märtsist 2005 kõigis ELi liikmesriikides, välja arvatud Taani.

Riigi kohta üksikasjaliku teabe saamiseks klõpsake paremas servas selle lipukesel.

Seonduvad lingid

[Perelepitaja leidmine](#)

[Pädeva kohtu leidmine](#)

[Loe teabelehte](#)

Viimati uuendatud: 18/01/2019

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehete autoriõiguste eeskirjade kohta.